

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie w Piątek dnia 20 Lutego r. s. 1831 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg dnia 14 lutego.

W n a y w y ż s z y c h ukazach Jego CESARSKIEJ Mości do Rządzącego Senatu, wyrażono:

D. 9 lutego. Z przyczyny śmierci Jenerał-Adjutanta, Jenerał-Porucznika, *Potemkina*, n a y m i ł o ś c i w i e y rozkazuję: czasowym Wojennym Gubernatorem i zarządzającym sprawami cywilnymi w guberniach: Wołyńskiej i Podolskiej, byź Jenerał-Adjutantowi *Mojeemu*, Jenerał-porucznikowi *Lewaszowu*."

D. 9 lutego. Członkowi Rady Państwa, Rzeczywistemu Radcy Tajnemu, *Engelowi*, n a y m i ł o ś c i w i e y rozkazujemy byź Prezydentem czasowego Rządu Królestwa Polskiego (*G.S.*)

Przez n a y w y ż s z y rozkaz dzienny d. 4 lutego, CESARZ JEGOMOŚĆ oświadcza n a y w y ż s z e S w e zadowolenie: kapitanowi lejtenantowi 20go eskwipatu flotnego, *Seliwaczemu 2mu*, za szczególniejszą pracowitość na urzędowaniu preyzusa komisji wojskowo-sądowej i rychłe rozstrzygnięcie spraw w niej toczących się. Kontradmistrów: dowódcą portów dunajskich i 6tej brygady czarnomorskiej, *Saltiszy*, mianowany dowódcą 3ciej brygady 1szej dywizji bałtyckiej, a dowódcą 3ciej brygady 1szej dywizji bałtyckiej, *Butakow 1szy*, dowódcą portów dunajskich i 6tej brygady czarnomorskiej.

— Przez n a y w y ż s z y rozkaz dzienny, pod dniem 6 lutego, zostający w artylleryi, Jenerał-majior, *Samoyłow*, mianowany naczelnikiem artylleryi 4go korpusu odwodowego iazdy.

— Przez n a y w y ż s z y rozkaz dzienny, z dnia 8 lutego, liczący się w kawalerji, Jenerał-majior, *Stankowicz*, mianowany dowodzącym brygadami rezerwowymi: dywizji 2giej dragonskiej i 2giej strzelców konnych, pod naczelnictwem Jenerała-Porucznika *Bezobrazowa*. (*R.I.*)

— Przez n a y w y ż s z y rozkaz dzienny, z dnia 4 lutego, mianowani dowódcami brygad pieszych: dowódcą 2giej brygady 4tej dywizji pieszej Jenerał-majior *Kuzmin 2gi*, dowódcą 3ciej brygady 10tej dywizji pieszej, na miejsce Jenerał-majora *Zylenkowa 2go*, a ten 2giej brygady 4tej dywizji pieszej. Liczący się w Armji Jenerał-majior *Ajchustow*, dowódcą 1szej brygady 27mej dywizji pieszej, na miejsce Półkownika *Beznosikowa*, a ten dowódcą 2giej brygady 27mej dywizji pieszej, Jenerał-majior *Litwinow*, dowódcą 3ciej brygady, na miejsce Jenerał-majora *Adamowicza*, a ten dowódcą 4tej brygady 27mej dywizji. (*G.S.P.*)

— D. 3 lutego, umarł w St-Petersburgu, CESARSKIEJ Akademii medyko-chirurgicznej Akademik i Professor weterynaryi, radca stanu, *Andrzej Janowski*. (*P.P.*)

Odessa dnia 28 stycznia.

W zeszłą niedzielę, d. 25 stycznia, na podziękowanie Panu Bogu, za zupełne ustanie w mieście *Odessie* epidemicznej choroby Cholery, i ukończenie się terminu obserwacyjnego, przez duchowieństwo tutejsze odprawione zostało dziękczynne nabożeństwo za ocalenie miasta naszego od zgnubnej choroby. Na tém nabożeństwie znajdowali się: P. Sprawujący obowiązki Nowo-Rossyjskiego i Bessarabskiego Jenerał-Gubernatora Jenerał-porucznik *Krassowski*, Naczelnik miasta P. Radca Tajny *Bohdanowski*, urzędnicy wojskowi i cywilni, oraz znaczniejsi obywatele. Koszary, w których urządzony był lazaret dla cho-

rych na cholere, pokropione zostały wodą święconą, a za umarłych śpiewana była panichida. Po ukończeniu śś. obrzędów, nastąpiło śniadanie: toast wzniesiony za zdrowie CESARZA JEGOMOŚCI, spełniony został z jednogodnym wykrzyknieniem *ura!* Potym czesłowani byli oficjalsi, którzy zajmowali się różnemi posługami w szpitalach i niedostatni mieszkańcy.

— Gdy otrzymany tu został N a y w y ż s z y J. C. M. ukaz, pod 3 listopada 1830 r., o uwolnieniu obywateli miasta *Odessy* od płacenia poboru półprocentowego od summy szacunkowej domów, za rok 1824, 1825, 1826, 1827, 1828, 1829 i 1830, wtedy Sprawujący obowiązki Nowo-Rossyjskiego i Bessarabskiego Jenerał-Gubernatora, P. Jenerał-Porucznik *Krassowski*, obwieściwszy obywateli o tej nowej łasce pieczołowitego MONARCHY, który nie przestaje zlewać szczerobliwości swoich na kraj Noworossyjski, wezwał ich, na okazanie uczuć najgłębszej wdzięczności, aby każdy, podług możności swej, dopomógł staraniom Rządu, około polepszenia losu ubogich mieszkańców *Odessy* i wychodźców Rumelijskich, którzy znaleźli w Rosji przyzięcie i nową oyczyznę. Na skutek tego otworzoną została dobrowolna subskrypcya, a znakomita summa, z niej zebrana, obiecuje obfitą pomoc cierpiącym. Pragnąc więcej jeszcze dopomagać temu dziełu, prawdziwie dobroczynnemu, Zwierzchność tutejsza przeznaczyła dać widowisko w teatrze Opery Włoskiej, w niedzielę d. 1 lutego, na tenże cel.

— Podług doniesień z *Chersonu* pod 22 stycznia, rzeki: *Dniepr* i *Koszewa*, z 30go na 31szy zeszłego grudnia stanęły. (*G.S.P.*)

Bukarest dnia 22 stycznia.

Posł nasz przy Porcie-Ottomańskiej, P. Rzeczywisty Radca Stanu, *Butieniew*, przybył do *Bukarestu*, d. 19 t. m. i stanął w domu Bojara, *Willari*. Dla spotkania JW. Pośła, na wjeździe do miasta przygotowany był osobny ceremoniał ze strony Bojarów; ale JW. Posł, przez skromność, i żeby uwolnić Bojarów od wszelkich, mniej potrzebnych ambrasów i służących do ceremoniału przeznaczonych, wjechał do miasta *incognito* na zwyczajnych sanjach, będąc przymuszony zostawić swe pojazdy o kilka stacy, z przyczyny głębokich śniegów na *Wołoszczyźnie* i w *Mołdawii*, które w dniach poprzednich spadły, przy mroźach dochodzących 18tu stopni. Wczora przedstawiali się JW. Posłowi Bojarowie pierwszey klasy Xieźtwa *Wołoszczyzny* razem z Biskupami; Zarządzający metropolią, Arcy-Biskup Rymnicki, *Neofit*, miał mowę z wyrażeniem najgłębszej wdzięczności *Włochszczyzny* dla N a y w y ż s z e g o Opiekuna swojego N A Y J A Ś N I E Y S Z E G O MONARCHY, za wszystkie dobrodzieystwa, traktatem adryanopolskim nowo dla Oyczyzny ich zapewnione. Wicerozem tegoż dnia, dla JW. Pośła dany był przez Bojarów bal świetny, i cała ulica, od domu, w którym przebywa JW. Posł, do domu, w którym się klub znajduje, szczególniejszym sposobem była oświecona. (*G.S.P.*)

A N G L I A.

Londyn dnia 5 lutego.

Papiery publiczne. Konsolidy 80ł.

Parlament rozpoczął, dnia 3, swe posiedzenie, które nie są wielkiej wagi. Rozprawy po większej części toczyły się o reformę parlamentu, a ministrowie oświadczyli, iż wniosek rządu w tym względzie będzie zakomunikowany izbie niższej,

dnia i przyszłego marca; dodali też, iż gabinet zgadza się zupełnie na plan reformy, iaki będzie podany.

— Hrabia *Errol* i *P. Richard William Howe* zostali mianowani członkami rady tajney.

— Oskarżenie, zanesione przeciwko *P. O'Connell* i jego stronnikom, składa się z 31 oddzielnych punktów, z których pierwsze 14 odnoszą się do prostego niezastosowania się do odezw rządowych; następne artykuły do 29 włącznie, odnoszą się do spisków, mających na celu sprzeciwianie się odezwom, wydawanie i rozszefzanie pism rewolucyjnych, oraz do zamiarów obudzających nieukontentowanie przeciwko rządowi, i zachęcających do tworzenia nieprawnych zgromadzeń. dwa ostatnie punkta są wymierzone przeciwko zgromadzeniom, które się rzeczywiście utworzyły.

— Jedna z gazet porannych utrzymuje, iż plan opozycji, ułożony przeciwko reformie, utworzy się przy otwarciu posiedzeń parlamentarych. *P. Robert Peel* i hrabia *Wellingtona* wymieniają jako dwóch naczelników tej opozycji. *Kurier angielski* utrzymuje przeciwnie, że chociaż *P. Robert Peel* nie pochwała, może, zupełnie planu reformy, ministerium nie jest jednakże przeciwnikiem reformy, oraz, że książę *Wellington* ze swojej strony jest wielkim przyjacielem swego kraju, przeto nie zechce narażać go, przez opozycję, na zakłócenia i wstrząśnienie.

— Wiadomo, że każdy nowy członek izby niższej jest zwyczajnie przedstawiany mówcy (prezydentowi) przez dwóch członków izby, których nazywają jego kumami. Powiada, że sławny *Hunt*, który, iak wiadomo, został obrany deputowanym z *Prestonu*, potrafił dotąd znaleźć tylko jednego członka izby, który zgodził się służyć mu za kuma w czasie przedstawienia.

— Wice-gubernatorem *Ceylańskim* został mianowany: generał-major *sir John Wilson*, nie zaś *sir Robert Wilson*, iak zrazu doniosły niektóre pisma.

— Alderman *sir J. Shaw* został obrany szambelanem miasta *Londynu*.

— W r. 1827, dochody korporacji londyńskiej wynosiły do 133,176 f. szterl. 10 pens. W przeciągu czterdziestu ośmiu lat, od r. 1780 do 1828, korporacja ta wydała 60,211 f. szterl. 5 szyl. na dzieła ludzkości, 28,662 f. szterl. 3 szyl. 7 pens; na rozmaite przedmioty publicznego użytku, a 56,556 f. szterl. 18 szyl. 9 pens na ulepszenia.

— *Globe and Traveller* twierdzi, iż puszczona przez niektóre gazety pogłoska, o nadzwyczajnym uzbraianiu się morskiem, zupełnie jest fałszywą.

— Pocztowy statek parowy, *Miasto-Bristol*, odbył w przeciągu dwudziestu czterech godzin drogę z *Bristolu* do *Cork*, która jest długą na trzydzieści mil. Żaden jeszcze okręt nie płynął z tak zadziwiającą szybkością.

— Listy otrzymane z *Santa-Martha* domszają, iż to miasto było obleganem przez Indyan, i że, środki obrony ze strony mieszkańców były niedostateczne; bardzo można się spodziewać, iż nie za długo dostanie się ono pod moc nieprzyjaciela.

— Zajmują się teraz utworzeniem towarzystwa zachęcenia do literatury, które między innemi zamierza wspomagać autorów znakomych, którzy nie będą mogli znaleźć wydawców naswoje dzieła między księgarzami pierwszego rzędu.

— Wypada z poszukiwań wielu filantropów w *Londynie*, którzy mają zamiar utworzyć towarzystwo, w celu naprowadzania na drogę cnoty młodych zbrodniarzy, że znajduje się mniej, niż 15,000 takich nieszczęśliwych dzieci w tej stolicy.

— Korporacja miasta *Forku* udzieliła lordowi *Brougham* prawo obywatelstwa swego miasta. (J.d.S.P.)

FRANCYA.

Paryż dnia 7 lutego.

Birża Paryska. Pięć od sta, 95 fr. 35; Trzy od sta, 60 fr. 40.

IZBA PARYSKA.

Posiedzenie dnia 1go lutego. W porządku dziennym jest naznaczenie komisji do roztrząsania projektu prawa o umorzeniu, na ostatniem posiedzeniu przez ministra skarbu podanego. Człon-

kami tej komisji mianowani są: *PP. Roy, Melles, Dalberg, Portal, Chaptal, Chambrol, i Morellemart*. Następnie zastanawiano się nad projektem do prawa o opatrzeniu duchownych wyznania izraelskiego. Projekt ten prawa, z jednego artykułu składający się, w następnych brzmi słowach:

„Licząc od dnia 1go stycznia 1831 roku, duchowni wyznania izraelskiego mieć będą opatrzenie ze skarbu publicznego.”

Admirał *Verhuel* mówi przeciwko projektowi. Żali się na to, iż religia żydowska, dzisiejsza nie jest już religią Mojżesza. Dzisiaj, powiada, ich rabini są obrońcami błędów. Wszystkie religie odnają korzyść ze światła; przeciwnie, religia żydowska w grubszych, niż kiedykolwiek, pograżona ciemnościach. Opłacać doktorów tej sekty, jest to zachęcać do błędów. Zatem, hrabia *Verhuel* wnosi odrzucenie tego prawa.

Hrabia *Portalis*, zdający sprawę, namienia, iż tu rzecz idzie nie o badanie stanu cywilizacji żydów, lecz o zachęcenie zasad tej sekty przychylnych dla moralności chrześcijańskiej, i że stąd rabinów, iako doktorów cywilizacji uważać należy; podług art. 6 nowej karty, ze skarbu oni płacę pobierać powinni.

Hrabia *Molé* popiera dowody hrabiego *Portalisa*. Po zamknięciu sporu, przystąpiono do wotowania. Liczba wotujących 91; tak, 57, nie 32. Izba przyjęła projekt.

— Postanowieniem królewskim określona została liczba żołnierzy, składających piesze półki liniowe. Każdy półk mieć będzie 4 bataliony, a 3,620 podofficerów i szeregowych; każdy batalion składa się z 895, każda kompania wyborowa ze 113, licząc w to saperów. W półkach o trzech batalionach, liczba zupełna każdego batalionu i każdej kompanii wyborowej też sama będzie, iaka jest postanowiona dla batalionów kompanii wyborowych półków o czterech batalionach.

— *X. de la Mennais* i *X. Lacordaire*, wydawcy dziennika: *Przyszłość* (*L'Avenir*), oskarżeni o zachęcanie do nieposłuszeństwa prawom i pobudzanie do gniewu i pogardy rządu królewskiego, przez sąd przysięgłych za niewinnych są uznani.

— Kontr-admirał, *Mallet*, mianowany prefektem morskim, w *Lorient*, na miejsce hrabiego *Redon*, który prosił o uwolnienie.

— Czytamy w pewnej gazecie porannej: „Od kilku miesięcy upadek handlu coraz się powiększa wielu deputowanych zostali zmuszonymi przez prywatne niepomysłne wypadki żądać uwolnienia od służby. Dnia izba otrzymała prośbę o uwolnienie, od *P. Andrzeja Gallot*, bogatego właściciela w departamencie *Wandeyskim*. Bawiąc w *Paryżu* z obowiązku, iako deputowany, spodziwał się opędzić wydatki, iakich ten pobyt wymagał i chciał zrobić korzyść dla handlu, tworząc ogólną entrepryzę dla przewożenia. Przedsięwzięcie to znacznie zostało rozszerzone; lecz doznało przeciwności, z przyczyny połączenia się furmanów; starania jego były bardzo często odrzucane, gdyż obrażał je niedostanie na interesu kraju. Nakoniec rewolucya lipcowa, do której *P. Gallot* wzdychał z największym upragnieniem, obaliła jego ostatnie nadzieje. Prosząc o uwolnienie od obowiązku, czyni on ofiarę, która mu kosztowała cały jego majątek.

— Akademia sztuk pięknych przystąpiła do wyboru członka honorowego, na miejsce *P. Catel*. Kandydatami byli *PP. Fétis, Herold, Paer, Reicha, Rigel* i *Spontini*. *P. Paer*, dawniejszy kapelmistrz kaplicy cesarskiej, i autor *Agnese*, miał za sobą większość wotów, a przeto został ogłoszony członkiem akademii sztuk pięknych.

— Przez postanowienie królewskie pod dniem 30 stycznia, przeznaczone zostało ienerał-porucznikowi hrabiemu *Lobau*, naczelnemu dowódcy gwardii narodowych paryskich i okolicznych, wynagrodzenie roczne 50,000 fr., półkownikowi *Jacqueminot*, naczelnikowi głównego sztabu tychże gwardii, wynagrodzenie roczne 20,000 fr.

— *PP. Beaumont* i *Toqueville* polecono od ministra spraw wewnętrznych odbyć podróż po Ameryce, w celu powzięcia wiadomości o rozmaitych zastosowaniach systemu pokuty, i w celu

zebrania wszystkich dokumentów, mogących oświecić rząd w tym tak ważnym przedmiocie. (J.d.S.P.)

KRÓLESTWO SASKE.

Stany Królestwa Saskiego są znowu zwołane na dzień 15 przyszłego marca, w szczególniejszym zamiarze zakomunikowania im projektu nowej konstytucji.

— Nasz doroczny iarmark styczeniowy, zeszedł tak, iak można było przewidywać. Żaden kupiec polski nie znajdował się na nim. Towarów sprzedano najwięcej, jeżeli za 300,000 talarów. Od lat 45 nie pamiętają, ażeby kiedykolwiek iarmark był podobnie nędzny. (J.d.S.P.)

B A W A R Y A.

Monachium dnia 2 lutego.

Król zwołał stany królestwa na dzień 20 przyszłego miesiąca, i mianował feld-marszałka księcia *Wrede* prezydentem izby radców. (J.d.S.P.)

SPRAWY NIDERLANDZKIE.

Haga dnia 7 lutego.

Król wyznaczył komisją do ułożenia projektu odmian w ustawie zasadniczej.

Druga izba stanów państwa, na posiedzeniu dnia 3 t. m. uchwaliła address do Króla, iako odpowiedź na komunikacye, ze strony J. K. Mości przez ministrów uczynione, i zaraz go odesłała do izby pierwszej.

— *P. Forstner*, kapitan głównego sztabu, wystąpił za parlamentarza do *Maestrychtu*, dnia 27 stycznia powrócił do *Bredy*; donosi on, iż ta twierdza w najlepszym zaaydnie się stanie, że nieprześlata jeszcze bydlę zupełnie blokowana, oraz, iż żadna komunikacya wojenna otwarta jeszcze nie jest, gdyż zbieg *Daine* utrzymuje, iż wprotokóle londyńskim tylko ocywiloey komunikacyi jest mowa.

— Smutny wypadek zdarzył się dnia 5 w *Antwerpii*. Szalupa kanonierska holenderska, zostająca na kotwicy w porcie, przez burzę zaniechana była pod twierdzę s. *Wawrzyńca*. Lulzie z kompanii *Degortera* chcieli opanować szalupę; kapitan, *Grégoire* wyszedł także na pokład. Ale kapitan, dowodzący szalupą, podłożył ogień pod skład prochu, i szalupa na powietrze wysadził, blisko 50 ludzi zginęło, a znaczna liczba osób znajdujących się na brzegu rannona została. Kapitan *Grégoire*, skalaczony, z ran umarł. (J.d.S.P.)

Bruxella dnia 7 lutego.

Kongress, na posiedzeniu dnia 4, postanowił oświadczyć podziękowanie gwardyi obywatelskiej i mieszkańcom *Bruxelli*, za wzorowe postępowanie podczas dni ostatnich. Wyznaczono potem deputacyą z dziesięciu członków, która ma udać się do *Paryża*, dla złożenia Xięciu *Nemours* korody Belgickiej: z każdej prowincyi jest jeden członek w tej deputacyi. Następnie zgromadzenie zajmowało się dalszém roztrząsaniem projektu konstytucyi, którego rozdziały 5, 6 i 7 zostały przyjęte. Na posiedzeniu dnia 5 kongres zajmował się także niektórymi dodatkowemi do konstytucyi artykułami, tudzież różnemi przedmiotami, roztrząsanie których było wprzód odłożone do dalszego czasu. Posiedzenie dnia 6 zeszło na rozważaniu niektórych postanowień konstytucyi, o naturalizacyi cudzoziemców, o formalnościach, iakie przy oskarżeniu ministra mają być zachowane, i t. d.

— Wybor nowego Króla, dnia 3 przez bicie z dziań ogłoszony został; 15 gońców w rozmaite strony tegoż dnia z tą wiadomością wysłano.

— Deputacya, przeznaczona do *Paryża*, w liczbie której znajdował się prezydent kongressu, dnia 5 zrana, udała się w drogę. (J.d.S.P.)

H I S Z P A N I A.

Madryt dnia 24 stycznia.

Wielu nieszczęśliwych, którzy w roku 1817 rozbili się na okęcie hiszpańskim *St. Elme* i którzy przepędzili 14 lat na jednej wyspie Ziemi ogniowej; powrócili teraz na łono familii; niektórzy z nich, znaleźli żony swoje w powtórniem zamęciu; ciekawa będzie rzecz dowiedzieć się o przypadkach tych nowych *Robinsonów*.

— Wydany został rozkaz, powołania niezwłocznie do broni 20,000 milicyi, która ma się udać na granice. Zaymują się też naprawianiem fortów, które po większej części są w złym stanie.

— Pomimo wyraźnych rozkazów, które rząd francuzki wydał do władz sąsiednich departamentów pirenayskich, aby oddalono rewolucjonistów hiszpańskich od granicy, naczelnik buntowników, *Mina*, potrafił ze znaczną liczbą swoich stronników przybyć do *Bayonny*, pod pozorem urzędzenia interesów pieniężnych, i przepędził kilka dni w tém mieście. Godnem jest uwagi, iż w tymże samym czasie, nowe kuszenie się, uczynione było w ciasninie gibraltarskiej, w nocy z dnia 8 na 9; lecz to się im nie udało, iuż to drugi raz, z powodu baczności konsula hiszpańskiego. (J.d.S.P.)

W z o c h y.

Turyń dnia 25 stycznia.

Dnia 22 t. m. hrabia *Senfft-Pilsach*, rzeczywisty radzca tajny i szambelan Cesarza Austriackiego, poseł nadzwyczajny i minister pełnomocny, w karcie, do której zaprężone były cztery konie, udał się do pałacu królewskiego, w celu proszenia J. K. Mości, *Karola Felixa*, w imieniu swego Monarchy Cesarza i Króla o rękę Xiężniczki *Maryi Anny*, synowicy Króla Jegomości sardyńskiego, a córki Króla *Wiktora Emmanuela* i Królowej *Maryi Teresy*, Arcyksiężny Austriackiej, dla J. K. Mości *Ferdynanda V*, Króla Węgierskiego i Xięcia Następcy tronu. Po zgodzeniu się Króla na to żądanie, poseł nadzwyczajny natychmiast okazał J. K. Mości, polecenie cesarskie, aby zaślubił Xiężniczkę, *Maryę Annę*, w imieniu Króla *Ferdynanda V*. Obrzęd ten odbył się z największą okazałością. Orszak, towarzyszący posłowi nadzwyczajnemu, był nader liczny. Wszyscy wielcy dygnitarze korony byli zebrani w pałacu. (J.d.S.P.)

SPRAWY GRECKIE.

Nauplia dnia 15 grudnia.

Dnia 23 października, prezydent znajdował się w *Koryncie*. To miasto powoli się podnosi, nowe, obszerne murowane domy, budowane są podług planu inżyniera-geografa *Peytera*. Między innemi wystawiono dom gościnny, który łączy w sobie oryginalny charakter karawanseraiu wschodniego z charakterem domu gościnnego, wybudowanego w guście europejskim. Prezydent udał się potem do *Galakidi*, gdzie żegluga poczyniła się ożywiać. Mieszkańcy mają zamiar zbudować nowe miasto na tém miejscu, gdzie niegdyś znajdowało się starożytne miasto *Grissa*. Dnia 25, prezydent przybył do *Varialiadi*, a naczelny inżynier baron *Schaumburg*, oznaczył tam miejsce na postawienie pomnika bohaterom greckim, którzy polegli w tej stronie w czasie uczynionej wycieczki z *Missolungi*, gdzie głód ich przymusił do torowania sobie drogi wpośród nieprzyjaciół. *Missolunga* liczy teraz 400 domów i 4 do 5,000 mieszkańców. Dnia 27 prezydent udał się morzem do *Anatoliki*. Zwiedzał on wstędnie szkoły początkowe. Dnia 2 listopada, powrócił tu ze swej podróży, przedsięwziętej w celu obeyrzenia kraju. (J.d.S.P.)

STANY ZJEDNOCZONE PÓŁNOCNEJ AMERYKI.

Filadelfia dnia 21 grudnia.

Skarb Stanów-Zjednoczonych. Rapport roczny skarbu został złożony, dnia 16, obu izbom kongressu. Okazuje się z tego dokumentu, że w r. 1839, dochody skarbu wynosiły 24,827,627 dolarów 38 cent. to jest: z komor celnych 22,681,965 dolarów, 91 cent.; z sprzedaży ziemi należącej do kraju 1,517,175 dolarów 13 cent. z dywidend bankowych 490,000 dolarów, z rozmaitych dochodów 138,486 dolarów 24 cent.

W przeciągu pierwszych trzech kwartałów 1830 roku dochody były następujące: z komor celnych 17,268,122 dolarów 74 cent., z sprzedaży ziemi 1,293,719 dolarów 27 cent. z dywidend 490,000 dolarów, z rozmaitych źródeł 84,176 dolarów 78 cent. Dochody z czwartego kwartału szacują na 5,025,000 dolarów, a zatem całoroczna summa

dochodów przyniesie 24,161,018 dollarów 79 cent. Jeżeli dochody ostatniego kwartału nie przewyższą summy, jaka została oszacowaną, będzie zatem w roku 1830 niedoboru na 666,608 dollarów, 59 cent. w porównaniu z rokiem 1829.

W roku 1829, opłacono 12,583,967, dollarów 78 cent. długu publicznego, a w teraźniejszym roku 11,554,630 dollarów, 9 cent.

Dnia 1 stycznia 1830 r. ogół długu publicznego Stanów-Zjednoczonych wynosił 48,565,406 dollarów, 50 cent. Do dnia 1 przyszłego stycznia suma ta zmniejszy się na 39,123,191 dollarów 68 cent.

Wartość towarów przywiezionych do Stanów-Zjednoczonych w ciągu kończącego się roku do dnia 30 września 1830 oceniona jest na 68,500,000 dollarów, wartość zaś wywiezionych na 73,800,000 dollarów. Ilość opłaty od towarów przywiezionych i od ładunku okrętowego wniesiona do rządu w przeciągu pierwszych trzech kwartałów 1830 roku wynosi 20,570,000 dolarów, a w ciągu bieżącego kwartału opłaty te będą mogły przynieść 5,610,000 dollarów.

Do dnia 1 stycznia 1829 roku skarb miał w kasie 5,972,435, dollarów, 81 cent., do d. 1 stycznia 1830 roku pozostałości w kasie było 5,755,704 dollarów, 79 cent., a spodziewają się, iż do dnia 1 stycznia 1831 r. będzie 4,819,781 dolarów 90 cent. (J.d.S.P.)

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

Na posiedzeniu akademii nauk w Paryżu d. 4 października, P. baron A. Humboldt, okazał akademii pamiętnik i kartę kierunku łańcuchów gór Azji, i wulkanów, otwartych w środku tych gór. P. Abel Remusat miał pierwszy, podług rękopismów chińskich i japońskich odkryć znajdowanie się tych wulkanów, oddalonych na 4 do 500 mil od morza. P. Humboldt sam zinnymi wędrownikami przekonał się o bytności wulkanów, położonych na 7 albo 8 stopni daley ku północy. Geologowie oddawna uważali ten fenomen, godnym zastanowienia, że wszystkie wulkany, znajome do końca ostatniego wieku, były położone w niewielkiej odległości od morza. Ten stały fenomen może służyć za dowód, że bliskość morza wywiera mocny wpływ (choć dotąd nie można było wytłumaczyć jego przyrodzenia) na tworzenie się i utrzymywanie wulkanów. Te, o których mówi Pan Humboldt, zdają się na pierwszy rzut oka osłabiać to twierdzenie; ale należy uczynić tu nader ciekawą uwagę, która zdaje się widocznie przekonywać o środkowej ciężkości ziemi, wyrachowanej podług postrzeżeń barometrycznych, że morze Kaspijskie było niegdyś dwa razy rozleglejsze, niż jest dzisiaj, tak, że wulkany, podług wszelkiego podobieństwa do prawdy, były w związku z tem starożytnym morzem. Karta P. Humboldta, wskazuje wysokość łańcuchów gór, których wystawia obraz. P. Humboldt doniósł także Akademii, że nowe dyamenty zostały świeżo odkryte w górach uralskich. P. Smith i Hrabia Poltier, towarzysze jego podróży w wyprawie do gór Uralskich, znaleźli ośm dyamentów w żółysku, zawierającym w sobie złoto i platynę. Potem natrafili na siedm innych. Bardzo naturalna, iż można się spodziewać, że tam jeszcze się później znajdą, a przyczyny podobieństwa żółyska tych ciał kosztownych w górach uralskich i brazylijskich. (J.d.S.P.)

—Liczba gmachów w mieście stołecznym Sankt-Petersburgu.

Kościółów: Grekorossyjskich 141; obcych wyznań 19; starego obrzędu 4; oratoryów, czyli modlnic 8; klasztorów 2; kaplic 4; podwórze biskupie 4; pałaców 9; inżynierów zamek 1.

Domów skarbowych: murowanych 301, drewnianych 143 (149); obywatelskich: murowanych 2341, drewnianych zaś 5130 (7471); należących do towarzystw: domów murowanych 4, drewnianych 7.

W ciągu 1830 roku zaczęto budowli: skarbowych murowanych 6; obywatelskich: murowanych 20, drewnianych 41. W tymże roku ukończono budowli, skarbowych murowanych 4, obywatelskich: murowanych 16, drewnianych 31.

Placów próżnych, leżących się pod numerami 476; fabryk 70.

Bruku w różnych częściach miasta, było w roku 1830 sążni kwadratowych 770,970; poprawiono i nanowo przebrukowano kośćcem miasta w tymże roku sążni kwadratowych 62,826; zrobiono nowego bruku sążni kwadratowych 15,550; szosze do roku 1830 było sążni kwadratowych 4243; trotoaru około domów skarbowych i obywatelskich było do roku 1830 długości sążni 99,115; nowego zrobiono: około obywatelskich domów sążni 1800, pomostu drewnianego 2167 sążni.

— Podług doniesień z Londynu pod 5 lutego, Xiążę Wellington tak niebezpiecznie jest chory, iż wątpią o jego wyzdrowieniu.

— Podobnie donoszą z Kolumbii o Bolivarze, który w Santa-Marta zachorował iadąc do Bogoty.

— Sławny bogactwy kupiec hollenderski, JP. Tomas Hop, umarł nie dawno w Londynie. (G.S.P.)

Ogłoszenie.

R. 1831 lutego 11 dnia, w Żurnale Wileńskiego Gubernialnego Rządu zapisano. Słuchali: Przełożenia P. Wojennego Gubernatora i Kawalera, pod dniem 10 teraźniejszego lutego z N. 552, w którym wyraża: iż wielu z obywateli i innego stanu mieszkańców Wileńskiej Gubernii, iedni przysyłają do JW. Wojennego Gubernatora prośby z mnóstwem dokumentów, w polskim języku, inni zaś w tymże języku listy proszące; P. Wojenny Gubernator i Kawaler, nie umiejąc polskiego języka do tego stopnia, iżby przysyłane w nim prośby i listy nie czyniły zatrudnienia; dla uchylenia tego poleca temu Rządowi uczynić natychmiast przedpisania Mieskim i Ziemskim Policyom o ogłoszeniu obywatelom i wszystkim w powszechności mieszkańcom Wileńskiej Gubernii, ażeby oni odtąd wszystkie prośby przysyłali do JW. Wojennego Gubernatora w Rossyjskim języku, a dokumenta z przełożeniem na tenże język, partykularne zaś listy, oprócz Rossyjskiego języka, dozwala przysyłać i we francuzkim, Rozkazali: na skutek przełożenia P. Wojennego Gubernatora i Kawalera, wszystkim tutejszej Gubernii, Mieskim i Ziemskim Policyom, posławszy ukazy ogłosić obywatelom i wszystkim w powszechności mieszkańcom Wileńskiej Gubernii, ażeby oni odtąd wszystkie prośby przysyłali do JW. Wojennego Gubernatora w Rossyjskim języku, a dokumenta z przełożeniem na tenże język, partykularne zaś listy, oprócz rossyjskiego języka mogą przysyłać i we francuzkim, nadto uczynić rozporządzenie o trzykrotnym ogłoszeniu w parafialnych cerkwiach i kościołach z ambon, tudzież w żydowskich i karaïmskich szkołach, o czém względem potwierdzenia zalecenia ku należytemu wypełnieniu ze strony Proboszczów Kościołowi i Cerkwi, odnieść się do Zarządzającego Wileńską Diecezyą Biskupa i Kawalera X. Kłagiewieza i Żmudzkiego Dyecezalnego Biskupa Xięcia Giedroycia, a w celu trzykrotnego takż wydrukowania o tem w gazecie Kuryera Litewskiego kopią tej rezolucyi przestać przy zapisce kancelaryjney do redaktora tej gazety, o czém JW. Wojennemu Gubernatorowi i Kawalero wi donieść. Autentyk za podpisem PP. Zasiadających i należytem stwierdzeniem. Stosownie do tej rezolucyi wypełnienie posłano, lutego 18 dnia 1831 roku. Zgodno Sekretarz Kowalenok.

Z autentykiem czytał Powytczyk Jan Mickiewicz.

DODATEK